

Türkçe Dersi Öğretmen Adaylarının Uzaktan Eğitim Öğretmenlik Uygulaması Sürecine İlişkin Görüşleri

Opinions of Turkish Lesson Teacher Candidates on the Distance Teaching Practice Course

Samet AKALIN¹, Şeyma ŞAHİN², Abdurrahman KILIÇ³

Öz

Bu çalışmanın amacı, Türkçe dersi öğretmen adaylarının uzaktan eğitim öğretmenlik uygulaması sürecine ilişkin görüşlerini belirlemektir. Araştırma, nitel araştırma desenlerinden "durum çalışması" deseni ile yürütülmüştür. Çalışma grubu amaçlı örnekleme yöntemi ile seçilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu Düzce Üniversitesinde 2020-2021 bahar döneminde Türkçe Eğitimi anabilim dalı dördüncü sınıfında okuyan ve "Öğretmenlik Uygulaması" dersini alan altı kadın ve bir erkek olmak üzere toplam yedi öğretmen adayı oluşturmaktadır. Veri toplamada odak grup görüşme tekniği kullanılmıştır. Daha sonra veriler içerik analizine tabi tutulmuştur. Araştırma sonunda öğretmen adaylarının; yöntem teknik, öğrenci ile iletişim, sınıf yönetimi konularında bilgi ve beceri kazanmayı hedefledikleri, ancak dersi planlama konusunda düşük beklenti geliştirdikleri belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının genel olarak düşük öz yeterlik algılarına sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmen adaylarının bir dönem planlarının olmadığı, kazanımların programa ve yıllık plana uygun olarak işlenmediği, ders planlarının ve etkinliklerin bazen hazırlanmadığı belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının materyal olarak genelde ders kitabını kullandıkları belirlenmiştir. Öğrencilerin derse katılımlarının genel olarak az olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler

Öğretmenlik
Uygulaması Dersi
Türkçe Dersi
Türkçe Öğretmen
Adayları
Uzaktan Eğitim

Abstract

This study aims to determine Turkish teacher candidates' views on the distance "Teaching Practice" course. The research was carried out with the "case study" pattern, one of the qualitative designs. The study group was selected by purposive sampling method. The research study group consists of seven teacher candidates, six female and one male, who attended the "Teaching Practice" course in the spring term of 2020-2021. They are 4th-grade students who study at the Turkish Language Teaching Department at Düzce University. The focus group interview technique was used in data collection. Data were analyzed with the content analysis approach. At the end of the research, it was concluded that the pre-service teachers aimed to gain knowledge and skills in method and technique, communication with students, and classroom management. However, they developed low expectations about course planning and generally had low self-efficacy perceptions. They did not prepare a term plan, and the objectives were not generally compatible with the program. They sometimes did not prepare a course plan and activities, and the activities sometimes were not compatible with the objectives. Teacher candidates generally used the textbook as a material. The participation of the students in the course was generally low.

Keywords

Teaching Practice
Course
Turkish Lesson
Turkish Teacher
Candidates
Distance Learning

Başvuru Tarihi/Received
02.07.2023

Kabul Tarihi /Accepted
27.10.2023

| Araştırma Makalesi / Research Article |

Suggested APA Citation/Önerilen APA Atıf Biçimi:

Akalın, S., Şahin, Ş. & Kılıç, A. (2023). Türkçe dersi öğretmen adaylarının uzaktan eğitim öğretmenlik uygulaması sürecine ilişkin görüşleri. *Manisa Celal Bayar University Journal of the Faculty of Education*, 11(2), 88-104, <https://www.doi.org/10.52826/mcbuefd.1321778>.

¹ MEB, Düzce, Türkiye; <https://orcid.org/0000-0001-8369-1668>

² Sorumlu Yazar, MEB, Düzce, Türkiye; <https://orcid.org/0000-0003-1727-4772>

³ Düzce Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bölümleri, Düzce, Türkiye; <https://orcid.org/0000-0002-2704-2951>

GİRİŞ

Eğitim sisteminin önemli bir parçası olan öğretmenlik, toplumun geleceği için büyük bir öneme sahiptir. Öğretmenler, öğrencilerin bireysel potansiyellerini ortaya çıkarmak, bilgi ve becerilerini geliştirmek ve onları topluma hazırlamak gibi önemli bir görevi yerine getirmektedirler. Ancak öğrencilere etkili bir rehberlik için öğretmenlerin kendilerinin gerekli bilgi ve becerilerle donanmış olmaları gerekmektedir (Kılıç, 2007; Kılıç, 2010). Öğretmenlerin yetkinlikleri öğrencilere kaliteli bir eğitim hizmeti sunabilme açısından kritik bir rol oynamaktadır. Bu bağlamda öğretmenlerin yetiştirilmesi sürecinde eğitim fakültelerine büyük iş düşmektedir (Sılay ve Gök, 2004; Ülger, 2021).

Öğretmenlik mesleğinin sınıf içerisinde etkileşim içerisinde yapılması gereken bir meslek olduğu düşünüldüğünde lisans eğitimi sürecinde uygulama yapmanın ne kadar önemli olduğu ortaya çıkmaktadır. Öğretmen adaylarının lisans eğitimi boyunca edindikleri teorik bilgileri sınıf ortamında uygulamaya geçirebilmeleri öğretmenlik uygulaması dersi ile mümkün olmaktadır (Dayı, 2011; Goodnough, Falkenberg ve MacDonald, 2016). Öğretmenlik uygulaması, gerekli bilgi, beceri ve değerleri kazanmaları için öğretmen adaylarının kasıtlı olarak yetiştirilmelerini ve onlara öğretmenlik mesleği için gerekli temel becerileri kazanmaları için çeşitli fırsatlar sunulmasını içerir (Mungure, 2016). Öğretmen adaylarının gelecekte mesleklerini etkili bir şekilde yapabilmeleri için öğretmenlik uygulaması sürecinin amacına uygun ve etkili bir şekilde gerçekleştirilmesi gerekmektedir (Özdaş ve Çakmak, 2018). Bir başka deyişle, öğretmenlik uygulamasının amacına ulaşması, nitelikli öğretmenler yetiştirilmesi açısından oldukça önem arz etmektedir. Öğretmenlik uygulamasının öğretmen adaylarının öğrenci ve öğretmenleri gözlemleyebildikleri, bir plan çerçevesinde ders anlatma ve teorik bilgilerini pratikte uygulama fırsatı buldukları, bir dersi planlayabilme, derse uygun etkinlik ve materyal geliştirebilme becerisi kazandıkları, sınıf yönetimi ve sınıf ortamında ortaya çıkabilecek sorunlarla başa çıkma deneyimi kazandıkları, öğrencileri değerlendirmeyi öğrendikleri ve verilen dönütlerle kendilerini geliştirdikleri bir yetiştirme süreci olduğu söylenebilir (Alkan, 2019; MEB, 1998).

Literatür incelendiğinde öğretmenlik uygulaması sürecinde bazı problemlerin olduğu görülmektedir. Ülkemizde öğretmenlik uygulaması sürecinde çok fazla öğretmen adayına rehberlik edilmesi gerektiğinden eğitim bilimleri alanında görev yapan öğretim elemanlarının sayısı yeterli olmamakta, bu durum eğitim fakültesinin diğer bölümlerindeki ve hatta diğer fakültelerdeki öğretim elemanlarının süreçte görevlendirilmesi sonucunu doğurmaktadır. Bu durum ise sürecin kalitesi açısından büyük bir problem olarak ortaya çıkmaktadır (Şahin, Ökmen ve Kılıç, 2023). Bunun yanı sıra öğretim elemanları ile uygulama okullarındaki öğretmenlerin görev ve sorumlulukları yerine getirmemeleri, gerekli düzeyde işbirliği yapmamaları, öğretmen adaylarının öğretim elemanlarıyla yeterli iletişiminin olmaması, uygulama okullarındaki öğretmenlerin öğretmen adaylarına örnek olabilecek niteliklere sahip olmamaları, öğretmen adaylarıyla öğrenciler arasında iletişim ve disiplin problemleri yaşanması, öğretmen adaylarının plan hazırlama, materyal geliştirme gibi becerileri kazanamamaları gibi birtakım problemlerin olduğu görülmektedir (Akgül, Ezmeci ve Akman, 2020; Aslan ve Zırhlıoğlu, 2019; Erdağı-Toksun, 2020; Girgin ve Şahin, 2019; Kandemir, 2022; Kasap, Demir ve Ünsal, 2022; Saka, 2019; Topal ve Uzoğlu, 2020; Ülger, 2021; Yıldırım Yakar, Uzun ve Tekerek, 2021).

Dünyada 2019 yılının Kasım ayında ortaya çıkan ve hızla yayılan Covid-19 salgını, eğitim sistemi ve yapısı üzerinde önemli bir etkiye sahip olmuştur. Altyapı ve planlama eksikliklerinin olması, öğretmenlerin ve öğrencilerin çevrimiçi öğrenme sürecine aşına olmamaları, çevrimiçi öğrenme için internet olanaklarının yeterli olmaması, ayrıca eğitim kurumlarının öğrenme aktivitelerini yönetememeleri ve öğrencilerin ilgisini çekememeleri gibi çeşitli sorunlar ortaya çıkmıştır (Süt ve Öznaçar, 2021). Öğretmenlik uygulaması sürecinde, ortaya çıkan salgınla birlikte uzaktan eğitime geçilmiş, yüz yüze eğitimde bile oldukça fazla problem yaşanan sürecin uzaktan eğitimle işletilmesi daha da kritik hale gelmiştir. Salgın geçse de uzaktan eğitimin dünyada ve ülkemizde eğitimin önemli bir parçası olmaya devam edeceği düşünüldüğünde bu sürecin analiz edilmesi, güçlü ve zayıf yönlerinin belirlenmesi ve problemlere yönelik gerekli önlemlerin alınarak bundan sonraki sürecin daha verimli şekilde devam ettirilmesi oldukça önemlidir.

Literatür incelendiğinde uzaktan eğitimde Türkçe öğretmen adaylarıyla yapılan araştırmaların olduğu görülmektedir (Karakuş, Ucuzsatar, Karacaoğlu, Esendemir ve Bayraktar, 2020; Şahin ve Ercan, 2022; Tunagür, 2021). Bunun yanında uzaktan eğitimde öğretmenlik uygulaması süreciyle ilgili de çeşitli çalışmalar mevcuttur (Aslan Altan, 2021; Aydın, 2021; Aygüneş, Mirzeoğlu ve Güneş, 2022; Can, 2022; Kırıcı, 2022; Koç, 2020; Öner ve Öner, 2022; Piştav-Akmeşe ve Kayhan, 2021). Ancak yapılan bu çalışmaların sadece birisi (Kırıcı, 2022) öğretmenlik uygulaması dersi kapsamında Türkçe öğretmen adaylarıyla gerçekleştirilmiş olup diğerleri farklı branştaki öğretmen adaylarıyla yapılmış çalışmalardır. Bu anlamda literatürde bir boşluk olduğu söylenebilir. Kırıcı'nın (2022) çalışmasında sadece Türkçe öğretmen adaylarının salgın döneminde uzaktan eğitimle gerçekleşen öğretmenlik uygulamasında karşılaştıkları sorunlar belirlenmeye çalışılmıştır. Bu araştırma ile sadece sorunlara değil, sürecin olumlu ve olumsuz yönlerine odaklanılmıştır. Öğretmenlik uygulaması dersinin dönem başında öğretmen adayları için ne ifade ettiği, dersten önce dersten beklentilerinin neler olduğu, derslere hazırlık sürecinin ve derslerin yürütülmesinin nasıl olduğu, öğretmenlik uygulaması sürecinin mesleki gelişimlerini ve öğretmenliğe bakışlarını nasıl etkilediği ortaya konulmaya ve süreç geniş bir perspektiften betimlenmeye çalışılacaktır. Bu anlamda literatüre olumlu bir katkı sağlanacağı düşünülmektedir. Bu kapsamda bu araştırmanın amacı; Türkçe dersi öğretmen adaylarının uzaktan eğitim öğretmenlik uygulaması sürecine ilişkin görüşlerinin belirlenmesidir.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Araştırma, nitel araştırma desenlerinden "durum çalışması" deseni ile yürütülmüştür. Durum çalışması; tek bir durum ya da olayın derinlemesine incelendiği, verilerin sistematik bir şekilde toplandığı ve gerçek ortamda neler olduğuna bakıldığı bir yöntemdir. Elde edilen sonuçlarla olayın neden o şekilde oluştuğu ve gelecek çalışmalarda nelere odaklanılması gerektiğini ortaya koyar (Subaşı ve Okumuş, 2017). Durum çalışması, durumları çok yönlü, sistemli ve derinlemesine inceleyen bir araştırma yöntemidir (Patton, 1990). Bu araştırma kapsamında "öğretmenlik uygulaması dersinin etkililiği" durumunun incelenmesi amaçlanmıştır. Öğretmenlik uygulaması sürecinde ortaya çıkan problemlere ve bu problemlerin ortaya çıkma nedenlerine odaklanılmış ve sistematik bir şekilde toplanan verilerle bu durumun derinlemesine incelenmesi amaçlanmıştır. Bu nedenle "durum araştırması" deseni kullanılmıştır.

Çalışma Grubu

Çalışma grubu amaçlı örnekleme yöntemi ile seçilmiştir. Nitel araştırmalarda, problem durumunu yansıtmaya en uygun küçük bir grup ile derinlemesine çalışma yapmak amaçlanır (Ritchie, Lewis ve Elam, 2003). Araştırmanın çalışma grubunu Düzce Üniversitesinde 2020-2021 bahar döneminde Türkçe Öğretmenliği bölümünün dördüncü sınıfında okuyan ve beş farklı öğretim elemanından "Öğretmenlik Uygulaması" dersini alan altı kız ve bir erkek olmak üzere toplam yedi öğretmen adayı oluşturmaktadır.

Verilerin Toplanması

Veri toplamada odak grup görüşme tekniği kullanılmıştır. Odak grup görüşmelerinde katılımcılara önceden belirlenmiş bazı sorular sorularak, tartışma ve grup etkileşimi teşvik edilerek, grup cevaplarının altında yatan anlam ve normlar anlaşılmasına çalışılır (Kılıç, Aydın, Ökmen ve Şahin, 2019).

Odak grup görüşme formu öğretmen adaylarına yönelik olarak araştırmacılar tarafından geliştirilmiştir. Formda; 1) öğretmenlik uygulaması dersinin dönem başında onlar için ne ifade ettiği, 2) dersten önce dersten beklentilerinin neler olduğu, 3) derslere hazırlık süreci hakkındaki düşüncelerinin neler olduğu, 4) derslerin yürütülmesine dair neler düşündükleri, 5) öğretmenlik uygulaması sürecinin mesleki gelişimlerine nasıl etkisi olduğu, 6) öğretmenlik uygulaması sürecinin öğretmenliğe bakışlarına nasıl etkisi olduğu şeklinde altı soru yer almıştır. Odak grup görüşmesi dönem sonunda Zoom üzerinden gerçekleştirilmiş ve 54 dakika sürmüştür.

Verilerin Analizi

Öncelikle formlar doğrudan alıntılarda da kullanılmak üzere ÖA1, ÖA2, ..., ÖA7 şeklinde her bir katılımcıyı ifade edecek şekilde kodlanmıştır. Daha sonra veriler içerik analizine tabi tutulmuştur. İçerik analizi, birbirlerine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar altında bir araya getirerek yorumlanmasını sağlar (Fraenkel ve Wallen, 2000). İçerik analizi sürecinde öncelikle veriler kodlanmış, daha sonra bu kodlar kategoriler ve alt kategoriler altında toplanmıştır. Daha sonra kategoriler arasında ilişkiler kurularak tablolar oluşturulmuş ve veriler yorumlanmıştır.

Geçerlik ve Güvenirlik

Odak grup görüşme formu araştırmacılar tarafından geliştirilmiş ve geliştirilmesi aşamasında üç eğitim bilimleri uzmanından görüş alınarak gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Araştırma süreci ayrıntılı olarak açıklanmıştır. İçerik analizinde kategori oluşturma işlemleri titizlikle gerçekleştirilmiştir. Veriler iki araştırmacı tarafından ayrı ayrı kodlanmış, kodlar incelenerek karşılaştırılmış ve eksik kodlar eklenmiştir. Kodlamalar sonucunda “görüş birliği” ve “görüş ayrılığı” olan kodlar belirlenmiş ve Miles ve Huberman’ın (1994) önerdiği formül “Güvenirlik=Görüş Birliği/(Görüş Birliği+Görüş Ayrılığı)” kullanılarak kodlayıcılar arası güvenilirlik katsayısı %86,72 “ $86,72=209/(209+32)$ ” olarak bulunmuştur. Bu da yüksek bir güvenilirliğe işaret etmektedir. Formlardan yapılan doğrudan alıntılarla nesnellik desteklenmiştir. Araştırmanın ham verileri gerektiğinde incelenmek üzere saklanmıştır.

Araştırmanın Etik İzinleri

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı: Düzce Üniversitesi Rektörlüğü Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu

Etik değerlendirme kararının tarihi: 03.03.2021

Etik değerlendirme belgesi sayı numarası: E-46622718-604.01.01-20672

BULGULAR

Araştırma bulguları; 1) Dönem Başı Bulguları, 2) Uygulama Süreci Bulguları, 3) Dönem Sonu Bulguları olmak üzere üç ana başlıkta sunulmuştur.

Dönem Başı Bulguları

Dönem başı bulguları Tablo 1’de yer almaktadır:

Tablo 1. Dönem Başı Bulgular

	Kategoriler	Kodlar
Derse Bakış	Faydalı Bulma	Eksiklerini fark edebileceği bir dersti Teorik bilgileri uygulamaya dökebileceği bir dersti
	İstekli Olma	Hevesle beklediği bir dersti
	Korku-Kaygı Duyma	Süreç korkutucu görünüyordu
		Süreçte ne yapacağına yönelik kaygısı vardı Bu işi yapamamaktan korkuyordu Kendini deneyimsiz olarak görüyordu
Hedefler	Yöntem Teknik	Yeni yöntem ve teknikler öğrenmek istiyordu
	Öğrenci ile İletişim	Öğrenci ile nasıl iletişime geçileceğini öğrenmeyi bekliyordu
	Sınıf Yönetimi	Sınıf yönetimini öğrenmek istiyordu
	Dersi Planlama	Ders planlama becerisinin tam olarak kazanmayı beklemiyordu
Öz Yeterlilik Algısı	Sınıf Yönetimi	Sınıf yönetimi konusunda kaygılıydı/endişeleniyordu
	Teknoloji	Teknoloji konusunda endişeleniyordu
	Bilgiye Ulaşma	En doğru bilgi nedir/nasıl ulaşırım konusunda kaygıları vardı
Uzaktan Eğitime Bakış	Olumsuz Tutum	Uzaktan olması canını sıktı Uzaktan olması korkuttu Uzaktan olmasını planlamamıştı Tecrübenin kötüsü olmaz diye düşündü/teselli oldu

Tablo 1’de görüldüğü gibi öğretmen adayları dönem başında öğretmenlik uygulaması dersini faydalı bulma, istekli olma ve korku duyma bağlamında değerlendirmişlerdir. Ancak korku-kaygı duyma kategorisinin daha yoğun olduğu görülmektedir. Öğretmen adaylarının; yöntem teknik, öğrenci ile iletişim, sınıf yönetimi konularında bilgi ve beceri kazanmayı hedefledikleri, ancak dersi planlama konusunda düşük beklenti geliştirdikleri görülmektedir. Öğretmen adaylarının; dersi işleme, sınıf yönetimi, teknoloji ve bilgiye ulaşma konularında düşük öz yeterlik algılarına sahip oldukları, uzaktan eğitime karşı genel olarak olumsuz tutum içinde oldukları görülmektedir.

Öğrencilerin bu kategoriler altındaki görüşlerinden bazı doğrudan alıntılar aşağıda sunulmuştur:

ÖA1: “Hocam öncelikle bu ders bizim hevesle beklediğimiz bir dersti... Bu yüzden de tabii ki daha heyecanlı ve daha istekliydik.”

ÖA2: “Hocam benim için dönemin başında biraz korkutucuydu. Çünkü hem KPSS olsun hem bu işi yüz yüze yapmayı planlarken uzaktan eğitimle yapmak olsun planladığım gibi değildi.”

ÖA3: “Çok bekliyordum bu dersi En başından beri. Heyecanla bekliyordum. Tabii şartlardan dolayı uzaktan devam ettik. Korktum döneminin başında. Acaba nasıl yaparım ya da yapabilir miyim diye.”

Uygulama Süreci Bulguları

Uygulama süreci bulguları; derse hazırlık ve dersin yürütülmesi şeklinde iki tablo halinde sunulmuştur. Derse hazırlık bulguları Tablo 2’de yer almaktadır:

Tablo 2. Derse Hazırlık Bulguları

Kategoriler		Kodlar
Dönem Planı	Dönem Planı Yok	Her hafta anlatacaklarını uygulama öğretmeni söyledi
		Ne işleneceğini uygulama öğretmeni söyledi
Kazanımlar	Programa Uygun	Kimin neyi anlatacağına ders öncesi karar verildi
		Gözlem mi yoksa anlatım mı olacağı her hafta belirlendi
	Programa Uygunluk	Programa Uygun
		Programa Aykırı
Yıllık Plana Uygunluk	Eksik	Kazanımları öğretim programına göre belirlediler
		Doğrudan dilbilgisi anlatımı yapıldı
	Plana Uygun	Kazanımdan bağımsız dinleme yapıldı
		Yazma kazanımları yapılmadı
Yıllık Plana Uygunluk	Değil	Konuşma kazanımları yapılmadı
		Kazanımları yıllık plana göre belirlediler
		Bazı konuları/kazanımları atlادılar
Ders Planları	Ders Planı Yapıldı	Kazanımları kendileri seçtiler
		Seçtikleri etkinliklere göre kazanımları belirlediler
	Ders Planı Yapılmadı	4-5 kazanım birlikte verdiler
		Ders planı hazırladılar
Ders Planı Etkili Değildi	Ders Planı Yapılmadı	Dersten öncesinde yöntem teknikleri belirlediler
		Ders planlarında etkinliklerin cevapları yer alıyordu
		Ders planında etkinliklerin nasıl yapılacağı yer alıyordu
Yöntem Teknik Etkinlik	Kullanıldı	Ders planında video linkleri yer alıyordu
		Ders planında ders süresi ve ders saati yer alıyordu
	Çeşitleri	Derse hazırlıksız girdikleri oldu
		Dersi bütünüyle planlama sorumluluğu verilmedi
Yöntem Teknik Etkinlik	Kullanıldı	Planlar profesyonelce yapılmadı
		Ders planları detaylı değildi
	Çeşitleri	Kazanımlara uygun etkinlikler düzenlendi
		Kitaptaki etkinliklerle ek etkinlikler hazırlandı
Yöntem Teknik Etkinlik	Kullanıldı	Dilbilgisi konuları etkinliklerle verildi
		Beyin fırtınası kullanıldı
	Çeşitleri	Kavram haritası kullanıldı
		Yapılandırılmış grid kullanıldı
Yöntem Teknik Etkinlik	Kullanıldı	Görsel okuma yapıldı
		Hafıza oyunları oynatıldı
	Çeşitleri	Drama yöntemi kullanıldı
		Hacivat ve Karagöz etkinliği yapıldı
Yöntem Teknik Etkinlik	Kullanıldı	Pano hazırlandı
	Çeşitleri	

	Hiç Kullanılmadı		Hiç yöntem teknik kullanılmadı Sadece soru cevap yöntemi kullanıldı Etkinlikler ödev olarak verildi Kitaptaki metinler üzerinden gidildi Kitaptaki etkinlikler sırayla yapıldı
	Kısmen Kullanıldı		Çoğu yöntem teknik uygulanamadı Dilbilgisi konuları etkinliklerle verilmedi Metin işlenirken etkinlik hazırlanmadı Sadece dilbilgisi anlatırken etkinlik hazırlandı Kitaptaki etkinlikler dönüştürüldü
	Kazanım Dışı Kullanıldı		Kazanım dışı etkinlikler yapıldı
Materyal	Ders Kitabı Dışında Materyal Kullanıldı		Sunumlar ve videolar kullanıldı Web2 araçları kullanıldı Oyun/kelime kartları hazırlandı Dikkat çekme ve güdüleme için görseller kullanıldı Word dosyası hazırlandı
	Ders Kitabı Dışında Materyal Kullanılmadı		Genelde ders kitabı kullanıldı Web2 araçlarını kullanmaya çalıştı sonra bıraktı
İlişkiler	Danışmanla İlişkiler	Olumlu	Danışmanla iletişim güzeldi Her ders öncesi toplantı yaptılar Herkes dersini işledikten sonra toplantı yaptılar Hazırlanan planlar danışmana gönderildi/dönüt alındı Dersi videoya çekilip danışmana gönderildi Zorlandıklarında yardım aldılar
		Olumsuz	Danışmanla iletişim sıkıntıları vardı Ders sonrası değerlendirme yapılmadı Danışmanla grup olarak iletişimleri yoktu
İlişkiler	Uygulama Öğretmeni ile İlişkiler	Olumlu	Öğretmen adaylarını değerlendirdi Her ders sonu onlara dönüt verdi Planlara baktı/dönüt verdi Yol göstericiydi Anlayışlıydı Aday öğretmenlerini öğretmen gibi gördü Öğretmen adaylarını rahatlattı/kaygılarını azalttı
		Olumsuz	Öğretmen adaylarını kısıtladı/yönlendirdi Sadece onları gözlemledi müdahale etmedi
İlişkiler	Grup Arkadaşları ile İlişkiler	Olumlu	Etkileşim halindeydiler Birbirlerinin ders planlarını incelediler Birbirleriyle gözlem notlarını paylaştılar Fikir alışverişinde bulundular Birbirlerini değerlendirdiler
		Olumsuz	İletişim sıkıntıları vardı

Tablo 2 incelendiğinde öğretmen adaylarının bir dönem planlarının olmadığı, kazanımların genel olarak programa ve yıllık plana uygun olmadığı, ders planlarının bazen yapıldığı, bazen etkili yapılmadığı, bazense hiç yapılmadığı görülmektedir. Öğretmen adaylarının etkinlik hazırladıkları görülürken, hiç etkinlik hazırlanmadığı, sadece bazı durumlarda hazırlandığı ya da kazanımlara uygun etkinlik hazırlanmadığı da görülmektedir. Web2 araçları, sunum, video, oyun kartları gibi sınırlı sayıda özellikle materyallerin kullanıldığı görülse de genelde ders kitabı ile ders işlendiği görülmektedir.

Öğretmen adaylarının danışmanlarla olumlu iletişim kurdukları, danışmanların ders öncesi ve sonrası değerlendirme yaptıkları görülürken, hiç değerlendirme yapılmadığı, etkili iletişim kurulmadığı da görülmektedir. Uygulama öğretmenleri ile genel olarak olumlu ve etkili ilişki kurulduğu ancak uygulama öğretmenlerinin öğretmen adaylarını kısıtladığı/yönlendirdiği şeklinde olumsuz görüşler de vardır. Aynı gruptaki öğretmen adaylarının birbirleriyle genel olarak olumlu ilişkileri olduğu, etkileşim içinde oldukları, fikir alışverişini yaptıkları ve birbirlerini değerlendirdikleri görülmektedir. Bunun yanında iletişim sıkıntılarının olduğu da düşünülmektedir.

Öğrencilerin bu kategoriler altındaki görüşlerinden bazı doğrudan alıntılar aşağıda sunulmuştur:

ÖA4: "Bir dil bilgisi konusuysa onu komple biz hazırlıyoruz. Ama bir metin konusuysa kendimiz etkinlik hazırlamıyorduk. Kitaptan devam ediyorduk çoğu zaman. Zaten böyle oldu."

ÖA5: "İlk 5 etkinliği işleyeceksem onun kazanımlarına bakıp yıllık planda o kazanımları belirleyip ona alternatif etkinlikler sunuyordum ben. Hazırlık planımız bu şekilde. Yani kitaptan gidiyorduk."

ÖA6: "Hocam biz hazırlık kısmında biraz sıkıntı yaşadık. Hem danışman hocamızla hem de arkadaşlarımızla iletişimimiz de sıkıntılarımız vardı. Haliyle de bu hazırlıklarımızı da etkiledi. Genelde her hafta biz soruyorduk Hoca'ya bu hafta gözlem mi yapacağız yoksa anlatım mı yapacağız, ne anlatacağız diye."

Dersin yürütülmesine ilişkin bulgular Tablo 3'te yer almaktadır:

Tablo 3. Dersin Yürütülmesine İlişkin Bulgular

Kategoriler		Kodlar	
Öğrenme /Etkililik	Kazanımların Kazanıldığı Düşünüyor	Dersin sonundaki ödevlerden kazanımların kazanıldığı anlaşıldı Derse katılımdan kazanımların kazanıldığını anladı Sorulara verilen cevaplardan kazanımların kazanıldığı hissedildi	
	Yeterli Düzeyde Kazanılamadı	Öğrenciler kazanımları belli ölçüde kazandı Kazanımlar tamamen kazanılamadı Öğrencilerin dikkat dağınıklığı öğrenmeyi olumsuz etkiledi Uzaktan olması öğrenmeyi olumsuz etkiledi Sürenin kısıtlı olması öğrenmeyi olumsuz etkiledi Tek beceri üzerinden gidilmesi olumsuz etkiledi	
	Bilinmiyor	Öğrencilerin kazanımlara ulaşip ulaşmadığı bilinmiyor	
Plana Uygunluk	Ders Plana Uygundu	Ders plana uygun ilerledi Ders planı işleniş kolaylaştırdı Ders planı süreyi ayarlamaya yardım etti	
	Ders Plana Uygun Değildi	Planla işleniş birebir uyumlu gitmedi Hazırlık soruları için verilen 5 dakika uygulamada 10-15 dakika oldu Öğrencilerin derse gelmesi beklendiği için 10 dakika kayboldu	
Yöntem Teknik Etkinlik Kullanımı	Etkililik	Etkinlikler kazanımların pekiştirilmesini sağladı	
	İlgi Çekici Olma	Dersin işlenmesi güzeldi/ilgi çekiciydi Öğrenciler etkinlikleri severek yaptı Öğrenciler Web2 araçlarını sevdiler	
	Katılım	Etkinlikler derse katılımı artırdı Web2 araçları derse katılımı artırdı	
Öğrencilerin Derse Katılımı	Zorluk	Bazen teknoloji kaynaklı sıkıntı yaşandı Öğrencilerin etkinlikleri anlaması zor oldu Öğrenciler geleneksel yönteme alışıkta	
	Katılım Durumu	Katılım Azdı	Sınıfların çoğu çok sessizdi/konuşmuyorlardı Öğrenciler kameralarını ve seslerini kapatıyordu Hiç sesi duyulmayan öğrenciler vardı Öğrenci katılımı en fazla 5-6 kişi oluyordu Bazen birkaç öğrenciyle ders işlendi
		Katılım Vardı	Öğrenciler derste katıldı Zamanla kameralarını açmaya başladılar
	Katılımı Etkileyen Sebepler	Olumsuz	Sadece kitaptan gidilmesi katılımı azalttı Derste çok öğretmen aday olması katılımı azalttı Farklı yöntem-teknik kullanılmaması katılımı azalttı
Olumlu		Dersi günlük hayatla ilişkilendirdikçe katılım arttı Etkinliklerle katılım arttı	
Sınıf Yönetimi	Olumlu	Sınıf yönetiminde zorlanmadı Öğrenciler söz almadan konuşmuyordu Sınıflar zamanla daha sakin hale geldi	
	Olumsuz	Zorluklar	Sınıf yönetimi zordu/sağlanamıyordu Uygulama öğretmeni de sınıf yönetiminde zorlanıyordu Öğrenciler çok konuşuyor/dersi bölüyordu
		Sebepler	Uzaktan eğitim sınıf yönetimini olumsuz etkiledi Sınıf yönetimi sınıfın yapısından etkileniyordu

Öğrenciyle İlişki	Olumlu İlişki	Öğrencilerle olumlu/iyi iletişim kurdular Hiç sorunla karşılaşmadı Öğrenciler onları sevdi
	Olumsuz İlişki	Öğrencilerle ilişkilerde sorun yaşadı Öğrencileri yüz yüze görememeleri olumsuz etkiledi Bazı öğrencilere taviz verici, bazılarına otoriter davrandı Farklı sınıflardaki öğrencilere farklı davranmak gerekti

Tablo 3 incelendiğinde öğretmen adaylarının süreçte öğrencilerin programda yer alan kazanımları kazandıklarını düşündükleri görülmektedir. Ancak bunun herhangi bir ölçme işlemine ve objektif kriterlere dayanmadığı görülmektedir. Genel olarak öğrencilerin kazanımları yeterli düzeyde kazanmadıklarının düşünüldüğü görülmektedir. Dersin işlenişinin plana uygun ilerlediği ve uygun ilerlemediği şeklinde görüşler olduğu görülmektedir. Kullanılan yöntem teknik ve etkinliklerin etkili olduğu, öğrencilerin ilgisini çektiği ve katılımı artırdığı görülmektedir. Ancak etkinlik kullanımında zorluk yaşandığı da düşünülmektedir. Öğrencilerin derse katılımlarının genel olarak az olduğu görülmektedir. Bunun sebeplerinin sadece kitaptan gidilmesi ve farklı yöntem-tekniklerin kullanılmaması olarak belirtildiği görülmektedir. Etkinliklerle katılımın arttığı yönünde görüşler mevcuttur. Sınıf yönetimine ilişkin olumlu ve olumsuz görüşler olsa da genel olarak olumsuz durumların daha fazla olduğu görülmektedir. Öğretmen adaylarının ve uygulama öğretmenlerinin sınıf yönetiminde zorlandıkları görülmektedir. Öğrencilerle iyi ilişkiler kurulmasının yanı sıra olumsuz ilişki kurulduğu da görülmektedir. Bazı öğrencilere taviz verici, bazılarına otoriter davranıldığı görülmektedir.

Öğrencilerin bu kategoriler altındaki görüşlerinden bazı doğrudan alıntılar aşağıda sunulmuştur:

ÖA2: “Öğrencilerin dikkatini çekmek ve güdülemek için. Bu esnada da genelde kitaptan değil de kendim Konu ile ilgili üstüne de değinebileceğim çocukların konuşmasını isteyebileceğim çocukların konuşmasını isteyecekleri konular Görseller bulmaya çalışıyordum. Gerekirse kısa videolar izletiyordum. Ondan sonra derse geçiyorduk. Genelde süreç böyle işliyordu.”

ÖA3: “Hocam ben bu uzaktan eğitim sürecinde daha çok soru cevap yöntemini kullandım. Yani diğer yöntem ve teknikleri Aslında kullandığımı söyleyemem.”

ÖA7: “Bizim 5. sınıflarımız biraz fazla yaramazdı orada sınıf yönetimi sınıfın kontrolü biraz daha zorlaşıyordu. Bizi geçtim Hocam kendi hocaları bile zorlanıyordu çünkü hep konuşmak istiyorlardı.”

Dönem Sonu Bulguları

Dönem sonu bulguları Tablo 4’te yer almaktadır:

Tablo 4. Dönem Sonu Bulguları

	Kategoriler	Kodlar
Öz Yeterlilik	Olumlu	Süreci başından sonuna kadar götürmeye hazır hissediyor
	Olumsuz	Gidecek daha çok yolu var diye düşünüyor
		Kendisini geliştirmesi gerektiğini düşünüyor Süreci sene başından sonun götürmeye hazır hissetmiyor Atandıktan sonra tecrübe kazanacağını düşünüyor
	Kendine Bakış	Kendisini tanıdı
	Öğretmenliğe Karşı Tutum	Öğretmenliğe bakışı olumlu yönde değişti
	Öğrenciye Karşı Tutum	Öğrencilere karşı sempati duymaya başlama
Felsefe/ Tutum	Öğretmenlik Felsefesi	Yapılandırmacı anlayışla öğrenci yetiştirilmesi gerektiğini düşünüyor Öğrencilerin düşünme becerilerini geliştirmenin önemli olduğunu düşünüyor Ders kitabından gitmenin yanlış olduğunu düşünüyor Atandığında kendi tarzını geliştirecek
	Ders Planına Bakış	Ders planı hazırlamanın önemini fark etti Derse hazırlığın büyük bir sorumluluk olduğunu fark etti Hazırlığın dersin işlenişini/kalitesini belirlediğini düşünüyor
	Sistemdeki Öğretmenlere Bakış	Tecrübenin öğrenci yetiştirmede yeterli olmadığını düşünüyor Sistemdeki öğretmenlerin yeterli/değişime açık olmadığını düşünüyor Sistemdeki öğretmenlerin bıkkın olduğunu düşünüyor Yeni nesil öğretmenlerin öğrencileri daha iyi yakalayacağını düşünüyor

Sisteme Bakış	Fakültede öğrenilenlerle iyi öğretmen olunacağını düşünüyor		
	Fakültede 1. sınıftan itibaren staj olması gerektiğini düşünüyor		
Uzaktan Eğitime Bakış	Yüz yüze olsa daha fazla şey öğrenebilirdi		
Bilgi/Beceri	Olumlu	Plan/programın ne olduğunu öğrendi	
		Program/Plan	Ders planı yapmayı/planı uygulamaya geçirmeyi öğrendi Neyi nasıl yapacağı konusunda fikir sahibi oldu
	Sınıf Yönetimi	Sınıf yönetimini öğrendi	
	Öğrenciyle İletişim	Öğrenciyi tanıdı Öğrenciyle nasıl iletişim kuracağını öğrendi	
	Yöntem-Teknik	Yeni/farklı yöntem-teknikleri öğrendi	
	Dönüt	Öğrenciye dönüt vermek konusunda geliştirdi	
	Teknoloji	Teknoloji kullanımını becerileri arttı	
	Uzaktan Eğitim	Uzaktan eğitime hâkim oldu	
	Olumsuz	Program/Plan	Yıllık planı nasıl yapacağı tam oturtmadı Ders planını nasıl yapacağı tam oturtmadı Derste neler yapacağını tam olarak çözemedi
		Derse Katılım	Derse katılımın nasıl artırılacağını çözemedi
Bireysel Eğitim		Özel gereksinimli öğrencilere nasıl yaklaşacağını bilmiyor Farklı öğrenci profillerine nasıl eğitim verileceğini bilmiyor	

Tablo 4 incelendiğinde dönem sonunda öğretmen adaylarının hala öz yeterlilik algılarının düşük olduğu görülmektedir. Öğretmen adaylarının kendilerine, öğretmenliğe ve öğrenciye yönelik olumlu tutum geliştirdikleri, yapılandırmacı felsefeyi benimsedikleri, derse hazırlığın önemini kavradıkları görülmektedir. Öğretmen adayları şu an sistemde yer alan öğretmenlerin yeterli nitelikte olmadığını düşünmektedirler. Öğretmen adaylarının; program/plan, sınıf yönetimi, öğrenciyle iletişim, yöntem-teknik, dönüt, teknoloji, uzaktan eğitim konularında kendilerini gelişmiş hissettikleri görülmekle birlikte, program/plan, derse katılım ve bireysel eğitim konularında problemlerinin olduğu da görülmektedir.

Öğrencilerin bu kategoriler altındaki görüşlerinden bazı doğrudan alıntılar aşağıda sunulmuştur:

ÖA2: "Hocam benim dersin başında da belirttiğim gibi bazı şeyleri öğrendim ama şu an hala yıllık ders planı veya konuları neye göre işleyeceğimi Kitabın 1. sayfasından başlayıp son sayfasına doğru mu gideceğim bilmiyorum. Çünkü her zaman böyle yapmadık. Bazı konuları atladığımız oldu. Özellikle belirli günlere göre bu konuda benim hala yapamayacağımı düşündüğüm şeyler var."

ÖA4: "Öğretmenlik uygulaması dersinde ben bir öğretmen nasıl olur, bir Türkçe dersi nasıl işlenir, plan nedir program nedir öğrendim."

ÖA5: "Hocam süreçte dediğimiz gibi ilk olarak tabii ki ders planı hazırlamayı ve bu dersi gerçek hayatta hayata geçirmeyi öğrendik. Bence genel olarak beceri kazandığımız nokta buydu. Bunun dışında öğrencilerle nasıl iletişim kurmamız gerektiğini öğrendik. Mesela ben her söylediklerine bir dönüt vermemiz gerektiğini öğrendim."

SONUÇLAR, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

Dönem başında öğretmen adaylarının uzaktan öğretmenlik uygulaması dersine karşı korku-kaygı duydukları, uzaktan eğitime karşı genel olarak olumsuz tutum içinde oldukları, yöntem teknik, öğrenci ile iletişim, sınıf yönetimi konularında bilgi ve beceri kazanmayı hedefledikleri, ancak dersi planlama konusunda düşük beklenti geliştirdikleri, dersi işleme, sınıf yönetimi, teknoloji ve bilgiye ulaşma konularında düşük öz yeterlilik algılarına sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Uzun ve Koparan'ın (2021) çalışmasında da öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersinde mesleki gelişim kazanmayı hedefledikleri sonucuna ulaşılmıştır. Yürütülen diğer araştırmalarda da öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulamasını; teorik bilgilerinin pratiğe dönüştürüldüğü bir ders (Zeybek ve Karataş, 2022), tecrübe kazandıran ve faydalı bir ders (Değirmençay ve Kasap, 2013; Erdağı-Toksun, 2020) olarak gördükleri sonucuna ulaşılmıştır. Öner ve Aydın (2016) yaptıkları araştırmayla öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersiyse yöntem ve tekniklerin nasıl kullanıldığını öğrenmeyi hedefledikleri, Yüksel ve Avşar Erümit (2021) ise öğretmen

adaylarının öğrendikleri yöntem ve teknikleri uygulama sınıflarında kullanabilmeyi hedefledikleri sonucuna ulaşmışlardır. Eti ve Karaduman'ın (2020) yaptığı araştırmanın sonucuna göre de öğretmen adayları pandemi sürecinde kendilerini mesleki gelişim yönünden yetersiz gördüklerini ifade etmişlerdir. Yapılan araştırmalar da göstermektedir ki öğretmen adayları öğretmenlik uygulaması dersini kendileri için önemli görmekle birlikte, kendilerini bu işi yapabilecek yeterlikte görmemektedirler.

Öğretmenlik uygulaması dersi sürecinde öğretmen adaylarının bir dönem planlarının olmadığı, kazanımların genel olarak programa ve yıllık plana uygun işlenmediği, her zaman ders planı yapmadıkları, etkinlik hazırlamada problem yaşadıkları, sınırlı sayıda materyal kullandıkları, genel itibarıyla ders kitabını kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Literatürde yer alan çalışmalarda da öğretmen adaylarının temel dil becerilerine eşit derecede önem vermedikleri (Kırcı, 2022), dersin psikomotor alanla ilgili kazanımlarına yönelik çok fazla bir planlama ve hazırlık içerisinde olmadıkları (Aygüneş vd., 2022), bazı kazanımların öğretilmesinde uzaktan eğitimin uygun olmadığını düşündükleri (Demir ve Kale, 2020) görülmüştür. Ayrıca uzaktan eğitimde bazı etkinliklerin yapılmadığını düşündükleri (Can, 2022), materyal kullanma konusunda kendilerini yetersiz gördükleri (Jain, Lall ve Singh, 2020; Karakuş ve Er, 2021; Yürektürk ve Coşkun, 2020), materyal olarak en çok PowerPoint sunularını bunun yanında video ve görselleri kullandıkları (Öner ve Öner, 2022) sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretmen adaylarının danışmanlarla olumlu iletişim kurdukları ve olumlu iletişim kuramadıkları; danışmanlarla ders öncesi ve sonrası değerlendirme yaptıkları ve hiç değerlendirme yapılmadıkları şeklinde sonuçlara ulaşılmıştır. Uygulama öğretmenleri ile genel olarak olumlu ve etkili ilişki kurulduğu, ancak uygulama öğretmenlerinin öğretmen adaylarını kısıtladığı/yönlendirdiği şeklindeki sonuçlara ulaşılmıştır. Aynı gruptaki öğretmen adaylarının çoğu zaman olumlu etkileşim içinde oldukları bazen iletişimde sıkıntılar yaşadıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Bu konuda yapılan araştırmalarda; uygulama öğretmenlerinin aday öğretmenlerle mesleki bilgi ve beceri paylaşma konusunda istekli oldukları (Piştav-Akmeşe ve Kayhan, 2021), adaylara zaman yönetimi ve planlama konusunda rehberlik yaptıkları (Aygüneş vd., 2022) sonuçlarına ulaşılmıştır. Bir araştırmada öğretmen adaylarının öğretim elemanları ile iletişim içinde oldukları fakat derse hazırlama konusunda yeterli etkileşim içinde olmadıkları (Aygüneş vd., 2022) sonucuna ulaşılırken, başka bir araştırmada aday öğretmenlerin sadece uygulama öğretim elemanlarıyla iletişim halinde oldukları (Aydın, 2021) sonucuna ulaşılmıştır. Literatürdeki bazı araştırmalarda danışman öğretim üyelerinin ve uygulama öğretmenlerinin ilgisiz, aday öğretmenleri mesleğe hazırlamada yetersiz oldukları ve öğretmen adaylarının ders hazırlıklarını ve raporlarını takip etmedikleri sonucuna ulaşılmıştır (Kasap vd., 2022; Ülger, 2021; Yıldırım, Özyılmaz Akamca, Ellez, Karabekmez ve Bulut Üner, 2019; Yıldırım Yakar vd., 2021). Bektaş ve Ayvaz (2012) ile Taşkesen (2018) öğretmen adaylarının danışman öğretim üyeleriyle görüşme saatlerinin ayarlanması ve sürece yönelik değerlendirmeler yapılması gerektiğini, Sağ (2008) ile Çelikkaya (2011) ise öğretmen adaylarının uygulama öğretmenlerinin kendilerine rehberlik etmeleri gerektiği şeklinde beklentilerinin olduğunu ortaya koymuşlardır. Bu çalışmalar sürecin verimli şekilde yürütülmediğini göstermektedir.

Genel olarak öğrencilerin kazanımları yeterli düzeyde kazanmadıklarının düşünüldüğü, dersin işlenişinin plana uygun ilerlediği gibi uygun ilerlemediği zamanlar da olduğu, yöntem teknik kullanımının öğrencilerin ilgisini çektiği ve katılımı artırdığı ancak etkinlik kullanımında zorluk yaşandığı, öğrencilerin derse katılımlarının genel olarak az olduğu, bunun sebebinin sadece kitaptan gidilmesi ve farklı yöntem-tekniklerin kullanılmaması olduğu, sınıf yönetimine ilişkin genel olarak olumsuz durumların daha fazla olduğu, öğrencilerle iyi ilişkiler kurulmasının yanı sıra olumsuz ilişkilerin de kurulduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Yapılan araştırmalarda sınıf ortamında sınırlı bir etkileşim olduğu (Can, 2022), öğrencilerle etkili iletişim gerçekleşmediği (Aslan Altan, 2021; Kırcı, 2022), öğrencilerin derse katılım sağlamadıkları, derse karşı ilgisiz oldukları, derste aktif olmadıkları (Can, 2022; Kırcı, 2022; Öner ve Öner, 2022), öğretmen adaylarının sınıf

yönetiminde zorluk yaşadıkları (Öner ve Öner, 2022) sonuçlarına ulaşmıştır. Dilekçi (2021) yapmış olduğu araştırmada 21. yüzyıl becerilerine göre tasarlanmış, etkileşimin ve iş birliğinin yüksek olduğu sınıf ortamlarında öğrencilerin motivasyonlarının yüksek olduğu, sunuş yönteminin tercih edildiği sınıf ortamlarında ise motivasyonlarının düşük olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bu sonuç da bu araştırma sonuçları ile örtüşmektedir.

Dönem sonunda öğretmen adaylarının öz yeterlik algılarının düşük olduğu, kendilerine, öğretmenliğe ve öğrenciye yönelik olumlu tutum geliştirdikleri, yapılandırmacı felsefeyi benimsedikleri, derse hazırlığın önemini kavradıkları, program/plan, sınıf yönetimi, öğrenciyle iletişim, yöntem-teknik, dönüt, teknoloji, uzaktan eğitim konularında kendilerini gelişmiş hissettikleri görülmekle birlikte, program/plan, derse katılım ve bireysel eğitim konularında problemlerinin olduğu sonuçlarına ulaşmıştır.

Yapılan araştırmalarda, öğretmen adaylarının ders planı hazırlamada kendilerini yeterli görmedikleri (Can, 2022; Gündoğdu, Altın, Üstündağ ve Altay, 2018), kişisel ve mesleki gelişim becerilerinin yetersiz kaldığını, öğretmenlik uygulaması dersinin telafisinin yapılması gerektiğini düşündükleri sonuçlarına ulaşmıştır (Aslan Altan, 2021; Aydın, 2021; Aygüneş vd., 2022; Kırcı, 2022; Öner ve Öner, 2022). Bu sonuçlara ilave olarak teknolojik bileşenlerle gerçekleştirilen eğitim-öğretim süreçlerinde, öğretmenler ve öğretmen adaylarının teknolojik pedagojik alan bilgilerinin olumlu bir şekilde geliştiği, yapılan çalışmalarda ortaya konmuştur (Babacan, 2016; Graham, Burgoyne, Cantrell, Smith, St Clair ve Harris, 2009). 2009; Tatlı, Akbulut ve Altınışık, 2016). Bu bakımdan uzaktan eğitim süreci de teknolojik unsurlar ile yürütüldüğünden matematik, biyoloji öğretmeni, sosyal bilgiler ve beden eğitimi öğretmen ve öğretmen adaylarının uzaktan eğitim sürecinde teknolojik pedagojik alan bilgilerinin yüksek seviyede olduğu yapılan çalışmalarda ortaya çıkmıştır (Aygüneş vd., 2022; Juanda, Shidiq ve Nasrudin, 2021; Adalar, 2021; Karatut ve Şentürk, 2022; Organ-Ulus ve Aşıroğlu, 2022).

Araştırma sonuçlarına göre aşağıda yer alan öneriler oluşturulmuştur:

- ✓ Öğretmenlik uygulaması dersine gereken önem verilmeli, eğitim bilimleri öğretim üyeleri, danışman öğretim üyesi olarak görevlendirilmelidir.
- ✓ Danışman öğretim üyelerinin öğretmen adaylarıyla birlikte her hafta düzenli olarak teorik derslerini yürütmeleri sağlanmalıdır.
- ✓ Danışman öğretim üyeleri, öğretmen adaylarına öğretim programını tanıma ve yıllık/ders planı hazırlama konularında gerekli rehberliği yapmalıdır.
- ✓ Öğretmen adaylarının öğrenci merkezli öğretim yöntem-tekniklerini ve öğrenme materyallerini etkili kullanma becerilerinin geliştirilmesine önem verilmelidir.

KAYNAKÇA

- Adalar, H. (2021). Social studies teacher candidates' self-efficacy beliefs for technological pedagogical content knowledge (TPACK). *International Journal of Education and Literacy Studies*, 9(3), 169-183. <https://doi.org/10.7575/aiac.ijels.v.9n.3p.169>
- Akgül, E., Ezmeci, F., & Akman, B. (2020). Okul öncesi öğretmen adaylarının, öğretmenlerinin ve öğretim elemanlarının "öğretmenlik uygulaması" sürecinde yaşadıkları zorlukların incelenmesi. *E-Kafkas Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 7, 167-184. <https://doi.org/10.30900/kafkasegt.701585>
- Alkan, A. (2019). *Fakülte-Okul işbirliği kapsamındaki öğretmenlik uygulamasına ilişkin paydaş görüşlerinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Aslan Altan, B. (2021). Uzaktan eğitimde yeni serüven: Çevrimiçi öğretmenlik uygulamaları. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(2), 753-766. <https://doi.org/10.21666/muefd.975495>
- Aslan, M., & Zırhlioğlu, G. (2019). Öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulamasında yaşanan sorunlara ilişkin görüşlerinin Q metodu ile analizi. *Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 13(28), 82-106. <https://doi.org/10.29329/mjer.2019.202.5>
- Aydın, S. (2021). Covid-19 pandemisi sürecinde fen bilimleri öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersi ile ilgili görüşleri. *International Journal of Eurasia Social Science*, 12(45), 677-693. <http://dx.doi.org/10.35826/ijoess.2970>
- Aygüneş, A., Mirzeoğlu, D., & Güneş, B. (2022). Uzaktan eğitim ile yürütülen öğretmenlik uygulaması dersine ilişkin paydaş görüşleri. *Neveşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 12(1), 271-292. <https://doi.org/10.30783/nevsosbilen.1064915>
- Babacan, T. (2016). *Teknoloji destekli mikro öğretim uygulamalarının fen bilimleri öğretmen adaylarının teknolojik pedagojik alan bilgisi (TPAB) yeterlikleri üzerine etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Manisa.
- Bektaş, M., & Ayvaz, A. (2012). Öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersinden beklentileri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(3), 209-232.
- Can, E., (2022). Covid 19 pandemisi sürecinde yükseköğretimde öğretmenlik uygulamasına ilişkin öğrenci deneyimleri. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 12(2), 459-471. <https://doi.org/10.5961/higheredusci.1118080>
- Çelikkaya, T. (2011). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersinden beklentileri ve bu beklentilerin karşılanma düzeyleri. *Uluslararası Sosyal Bilimler Eğitimi Dergisi*, 1(2), 155-172.
- Dayı, E. (2011). Öğretmenlik uygulaması yaklaşımları. *Ekev Akademi Dergisi*, 15(48), 281-292.
- Değirmençay, Ş. A., & Kasap, G. (2013). Okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması derslerine ilişkin öğretmen adaylarının görüşleri. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4(2), 47-57.
- Demir, S., & Kale, M. (2020). Öğretmen görüşlerine göre, Covid-19 küresel salgını döneminde gerçekleştirilen uzaktan eğitim sürecinin değerlendirilmesi. *Turkish Studies*, 15(8), 3445-3470. <https://doi.org/10.7827/turkishstudies.44492>
- Dilekçi, A. (2021). *21. yüzyıl becerilerine göre tasarlanan öğretim etkinliklerinin eleştirel ve yaratıcı düşünme becerilerini geliştirmeye etkisi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Erdağı Toksun, S. (2020). Türkçe öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması ile ilgili görüşleri. *Turkish Studies-Education*, 15(4), 2599-2610. <https://doi.org/10.47423/TurkishStudies.43381>
- Eti, İ., & Karaduman, B. (2020). Covid-19 pandemisi sürecinin öğretmen adaylarının meslekî yeterlikleri açısından incelenmesi. *Millî Eğitim Dergisi (Özel Sayı)*, 49(1), 635-656. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.787238>
- Fraenkel, J. R., & Wallen, N. (2000). *How to design and evaluate research in education* (4th ed.). USA: McGraw-Hill.

- Girgin, D., & Şahin, Ç. (2019). Sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik uygulaması dersi kapsamındaki etkinlik hazırlama ve uygulama süreçlerinin incelenmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39(3), 1601-1636.
- Goodnough, K., Falkenberg, T., & MacDonald, R. (2016). Examining the nature of theory-practice relationships in initial teacher education: A Canadian case study. *Canadian Journal of Education*, 39(1), 1-28.
- Graham, R. C., Burgoyne, N., Cantrell, P., Smith, L., St Clair, L., & Harris, R. (2009). Measuring the TPACK confidence of inservice science teachers. *TechTrends*, 53(5), 70-79.
- Gündoğdu, K., Altın, M., Üstündağ, N., & Altay, B. (2018). Öğretmen adayları öğretmenlik uygulamasında yeterli mi? (Bir olgubilim çalışması). *Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(1), 150-166. <https://doi.org/10.30803/adusobed.338417>
- Jain, S., Lall, M., & Singh, A. (2020). Teachers' voices on the impact of COVID-19 on school education: Are ed-tech companies really the panacea? *Contemporary Education Dialogue*, 18(1), 58-89. <https://doi.org/10.1177/0973184920976433>
- Juanda, A., Shidiq, A. S., & Nasrudin, D. (2021). Teacher learning management: Investigating biology teachers' tpack to conduct learning during the Covid-19 outbreak. *Jurnal Pendidikan IPA Indonesia*, 10(1), 48-59. <https://doi.org/10.15294/jpii.v10i1.26499>
- Kandemir, A. (2022). Öğretmen adaylarının gözünden öğretmenlik uygulaması: bir durum çalışması. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 31, 419-438. <https://doi.org/10.54600/igdirsosbilder.1131863>
- Karakuş, N., & Er, Z. (2021). Türkçe öğretmeni adaylarının web 2.0 araçlarının kullanımıyla ilgili görüşleri. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, 9, 177-197. <https://doi.org/10.21733/ibad.837184>
- Karakuş, N., Ucuzsatar, N., Karacaoğlu, M. Ö., Esendemir, N., & Bayraktar, D. (2020). Türkçe öğretmeni adaylarının uzaktan eğitime yönelik görüşleri. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 19, 220-241. <https://doi.org/10.29000/rumelide.752297>
- Karatut, A. & Şentürk, H. E. (2022). Covid 19 pandemisinde uzaktan eğitim sürecinde beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin teknolojik pedagojik alan bilgisi özgüvenlerinin incelenmesi. *Avrasya Spor Bilimleri ve Eğitim Dergisi*, 4(2), 96-109. <https://doi.org/10.47778/ejsse.1181977>
- Kasap, S., Demir, M. Ş., & Ünsal, F. (2022). İngilizce öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulama sürecine ilişkin düşünceleri. *Journal of Computer and Education Research*, 10(20), 656-671. <https://doi.org/10.18009/jcer.1165204>
- Kılıç, A. (2007). Sınıf öğretmeni yetiştirme programında yer alan derslerin öğrenilme düzeyleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(19), 136-145.
- Kılıç, A. (2010). Learner-centered micro teaching in teacher education. *International Journal of Instruction*, 3(1), 77-100.
- Kılıç, A., Aydın, M., Ökmen, B., & Şahin, Ş. (2019). *Kuramdan uygulamaya ihtiyaç belirleme*. Ankara: Pegem Akademi.
- Kırcı, A. (2022). Türkçe öğretmeni adaylarının salgın dönemindeki uzaktan eğitim uygulamaları sürecinde Türkçe dersi okul deneyimi ve öğretmenlik uygulamasında karşılaştıkları sorunlar. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 26, 125-142. <https://doi.org/10.29000/rumelide.1073857>
- Koç, A. (2020). Covid-19 salgını sürecinde ilahiyat fakültesi öğretmenlik uygulaması dersinin uzaktan eğitim yoluyla yapılması: Örnek bir uygulama modeli. *Milli Eğitim Dergisi (Özel Sayı)*, 49(1), 851-875. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.770561>
- MEB (1998). *Öğretmen adaylarının milli eğitim bakanlığına bağlı eğitim öğretim kurumlarında yapacakları öğretmenlik uygulamasına ilişkin yönerge*. Tebliğler Dergisi. <https://mevzuat.meb.gov.tr/dosyalar/263.pdf>
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook* (2nd ed.). USA: Sage Publications.

- Mungure, D. M. (2016). An exploration of the preparation and organization of teaching practice exercise to prospective science and mathematics teachers toward improving teaching profession at morogoro teachers' college. *Journal of Education and Practice*, 7(33), 212-220.
- Organ Ulus, S., & Aşıroğlu, S. (2021). Matematik öğretmenlerinin teknolojik pedagojik alan bilgileri ile uzaktan eğitime yönelik tutumları arasındaki ilişkiler. *Harran Maarif Dergisi*, 7(2), 203-223. <https://doi.org/10.22596/hej.1137577>
- Öner, S., & Öner, M. (2022). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının pandemi döneminde gerçekleşen uzaktan öğretmenlik uygulamalarına yönelik görüşleri: Sorunlar, öneriler ve coğrafya öğretiminde materyal kullanımı. *International Journal of Geography and Geography Education*, 45, 36-52. <https://doi.org/10.32003/igge.1008360>
- Öner, G., & Aydın, E. (2016). Öğretmen adaylarının okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması derslerinden ve bu derslerin paydaşlarından beklentileri. *ERPA International Congresses of Education*, Sarejevo, Bosna Hersek.
- Özdaş, F., & Çakmak, M. (2018). Öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersine ilişkin metaforik algıları. *Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 7(4), 2747-2766.
- Patton, M. Q. (1990). *Qualitative evaluation and research methods*. USA: Sage Publications.
- Piştav Akmeşe, P., & Kayhan, N. (2021). Koronavirüs (Covid-19) salgınında özel eğitimde öğretmenlik uygulaması dersi ve öğretmen deneyimleri. *Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(1), 73-104.
- Ritchie, J., Lewis, J., & Elam, G. (2003). Designing and selecting sample. In Jane Ritchie & Jane Lewis (Eds.), *Qualitative research practice: A guide for social science students and researchers* (pp. 77-108). USA: Sage Publications.
- Sağ, R. (2008). The expectations of student teachers about cooperating teachers, supervisors, and practice schools. *Eurasian Journal of Educational Research*, 32, 117-132.
- Saka, M. (2019). Fen bilgisi öğretmenlerinin okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması derslerine yönelik değerlendirmeleri. *İlköğretim Online*, 18(1), 127-148. <https://doi.org/10.17051/ilkonline.2019.527173>
- Sılay, İ., & Gök, T. (2004). Öğretmen adaylarının uygulama okullarında karşılaştıkları sorunlar ve bu sorunları gidermek amacıyla hazırlanan öneriler üzerine bir çalışma. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, İnönü Üniversitesi.
- Subaşı, M., & Okumuş, K. (2017). Bir araştırma yöntemi olarak durum çalışması. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(2), 419-426.
- Süt, H., & Öznaçar, B. (2021). Effects of COVID-19 period on educational systems and institutions. *International Journal of Curriculum and Instruction* (Special Issue), 13, 537-551.
- Şahin, Ş., Ökmen, B., & Kılıç, A. (2023). Öğretmenlik uygulaması dersinde farklı fakülte/bölüm öğretim üyelerinin öğrencilere rehberlik durumları. *Ases IV. Uluslararası Eğitim Bilimleri Kongresi* (s. 46-57), Giresun.
- Şahin, T. G., & Ercan, M. (2022). Türkçe öğretmeni adaylarının çevrim içi yürütülen Türkçe derslerine ilişkin deneyimleri. *Journal of History School*, 57, 1183- 1209. <https://doi.org/10.29228/joh.54161>
- Taşkesen, S. (2018). Eğitim fakültesi güzel sanatlar eğitimi öğrencilerinin okul uygulamaları dersinden beklentileri üzerine bir araştırma. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(3), 826-841. <https://doi.org/10.17556/erziefd.447614>
- Tatlı, Z., Akbulut, H. İ., & Altınışık, D. (2016). Öğretmen adaylarının teknolojik pedagojik alan bilgisi özgüvenlerine Web 2.0 araçlarının etkisi. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education*, 7(3), 659-678. <https://doi.org/10.16949/turkbilm.277878>
- Topal, T., & Uzoğlu, M. (2020). Sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik uygulaması sürecinde karşılaştıkları sorunlar. *Turkish Studies-Education*, 15(6), 4539-4548. <http://dx.doi.org/10.47423/TurkishStudies.47636>

- Tunagür, M. (2021). Covid-19 sürecinde çevrim içi öğrenme ortamlarında Türkçe öğretmen adaylarının öz düzenleme ve bilgi paylaşma durumlarının incelenmesi. *Journal of History School*, 53, 2702-2722. <http://dx.doi.org/10.29228/Joh.50929>
- Uzun, S., & Koparan, T. (2021). Öğretmenlik uygulaması dersine yönelik beklentilerin ve sürecin değerlendirilmesi. *Journal of Computer and Education Research*, 9(18), 546-574. <https://doi.org/10.18009/jcer.892761>
- Ülger, K. (2021). Öğretmenlik uygulamasında karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerilerine ilişkin bir araştırma. *Milli Eğitim Dergisi*, 50(232), 71-87. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.726429>
- Yıldırım, R. G., Özyılmaz Akamca, G., Ellez, A. M., Karabekmez, S., & Bulut Üner, A. N. (2019). Okul öncesi öğretmen adaylarının okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması derslerine ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *Journal of Higher Education ve Science*, 9(2), 306-316. <https://doi.org/10.5961/jhes.2019.332>
- Yıldırım Yakar, Z., Uzun, E., & Tekerek, B. (2021). Öğretmenlik uygulaması dersi kapsamında karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(1), 220-245. <https://doi.org/10.33437/ksusbd.655590>
- Yüksel, T., & Avşar Erümit, B. (2021). Öğretmenlik uygulaması dersinin üç paydaşının beklentilerinin Beklentinin İhlali Teorisine göre tespiti. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 36(3), 712-741. <https://doi.org/10.16986/HUJE.2020062388>
- Yürektürk, F. N., & Coşkun, H. (2020). Türkçe öğretmenlerinin teknoloji kullanımına ve teknoloji destekli Türkçe öğretiminin etkililiğine dair görüşleri. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 8(3), 986-1000. <https://doi.org/10.16916/aded.748300>
- Zeybek, G., & Karataş, K. (2022). Öğretmenlik deneyimine ilk adım: Öğretmenlik uygulaması sürecinin incelenmesi. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11(3), 973-990. <https://doi.org/10.33206/mjss.995588>

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

The outbreak of COVID-19 in 2020 had a significant impact on the education system worldwide. Many challenges emerged, including inadequate infrastructure and planning, teachers and students being unfamiliar with online learning, insufficient internet access for distance learning, and educational institutions struggling to manage learning activities and engage students (Süt & Öznaçar, 2021). Suddenly, during the teaching practice course, there was a shift to distance education due to the pandemic, making it even more crucial to address the challenges faced in face-to-face education. As distance education continues to be an essential part of education globally, it is vital to analyze its strengths and weaknesses and take necessary measures to improve the process for future success.

In the literature, there are various studies on the process of teaching in distance education. Some of the studies include Aslan Altan (2021), Aydın (2021), Aygüneş et al. (2022), Can (2022), Kırıcı (2022), Koç (2020), Öner and Öner (2022), and Piştav Akmeşe and Kayhan (2021). However, only one of these studies (Kırıcı, 2022) was conducted with Turkish teacher candidates, while the others were studies with teacher candidates from different fields. As a result, there is a gap in the literature. Kırıcı's (2022) study focused only on the challenges faced by Turkish teacher candidates during teaching practice with distance education during the epidemic. Our study aims to uncover the meaning of the teaching practice course for pre-service teachers at the start of the semester, their expectations for the course, the preparation process for the classes, the effects of the course on their professional development, and their teaching perspective. This research aims to determine Turkish teacher candidates' opinions on the distance teaching practice course process and contribute positively to the literature.

Method

As part of qualitative research, a "case study" design was utilized to thoroughly analyze the effectiveness of a teaching practice course. The study group, consisting of seven fourth-year students from Düzce University's Turkish Language Teaching Department, was selected through purposive sampling. Six female students and one male student took the course under the instruction of five different lecturers during the spring term of 2020-2021. Data was collected through a focus group interview conducted via Zoom at the end of the term, which lasted 54 minutes. The interview form was developed by the researchers and used to gather responses from the teacher candidates. Afterward, content analysis was performed by coding the data and organizing them into categories and subcategories. Relationships between categories were established, and the data was interpreted, leading to the creation of tables.

Findings

The research report is organized into three main categories: Findings at the Beginning of the Term, Findings from the Implementation Process, and Findings at the End of the Term. In the beginning of the term, the teacher candidates aimed to acquire knowledge and skills in various areas, such as methods, techniques, communication with students, and classroom management. However, they had low expectations regarding course planning. During the implementation process, it was observed that some teacher candidates did not have a term plan, and course plans were sometimes not made. Furthermore, some teacher candidates did not prepare any activities, or if they did, the activities were sometimes not suitable for the desired outcomes. At the end of the semester, the research recorded that teacher candidates' self-efficacy perceptions continued to be low. Nonetheless, teacher candidates developed positive attitudes towards themselves, teaching, and students, adopted the constructivist philosophy, and understood the importance of course preparation.

Result and Discussion

At the start of the semester, pre-service teachers experienced anxiety and fear towards the distance teaching practice course. They had a negative attitude towards distance education in general, but they aimed to gain knowledge and skills in method and technique, communication with students, and classroom management.

However, they had low expectations about course planning and perceived low self-efficacy in teaching, classroom management, technology, and accessing information.

During the course, it was observed that pre-service teachers did not have a term plan nor did they choose achievements following the curriculum and annual plan. They had difficulties in preparing activities, used a limited number of materials, and mostly relied on the textbook. Although they established positive relationships with practice teachers, the latter limited and directed them. The pre-service teachers had mostly positive interactions with their peers but sometimes experienced communication difficulties.

Overall, students could not acquire necessary achievements, and there were instances where the course did not progress correctly. While using methods and techniques attracted students' attention and increased participation, there were difficulties in executing activities. Low student participation was attributed to the textbook being the only source and the lack of different techniques and methods. Classroom management was problematic, and both good and problematic relationships were established with students.

Towards the end of the term, pre-service teachers developed positive attitudes towards teaching and adopted the constructivist philosophy. They felt they made progress in program/plan, classroom management, communication with students, method technique, feedback, technology, and distance education. However, they still encountered problems with the curriculum/course plan, student active participation, and individual education.

Araştırmanın Etik İzinleri

Yapılan bu çalışmada "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi" kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan "Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler" başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı: Düzce Üniversitesi Rektörlüğü Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu

Etik değerlendirme kararının tarihi: 03.03.2021

Etik değerlendirme belgesi sayı numarası: E-46622718-604.01.01-20672